

Nr 206.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1951/52 till avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

(4:e avd.)

I propositionen nr 228 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 november 1951, föreslagit riksdagen att å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett mot investeringsanslaget Tilläggslånet till viss bostadsbyggnadsverksamhet svarande avskrivningsanslag.

I propositionen nr 217 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t på hemställan av chefen för socialdepartementet äskat ett investeringsanslag å 50 miljoner kronor på tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår till tilläggslånet till viss bostadsbyggnadsverksamhet. Den i propositionen föreslagna utvidgningen av de statliga tilläggslånen, som bygger på ett av 1951 års bostadsutredning framlagt förslag, har avsetts bliva av provisorisk karaktär, i avvaktan på att frågan om formen för statens generella stöd åt bostadsbyggandet senare skall omprövas.

Enligt gällande bestämmelser äro nuvarande tilläggslånet regelmässigt ränte- och amorteringsfria under tio år. Före utgången av denna tid skall frågan om ytterligare subvention i form av efterskänkande prövas med hänsyn till förhållandena på hyresmarknaden. I samband med den utvidgade långivningen har viss jämkning av lånevillkoren ansetts böra vidtagas, innebärande bl. a. att krav på förräntning och amortering av tilläggslånet skall kunna framställas, därest den allmänna hyresnivån undergår förändringar av innebörd att fastigheternas avkastning stiger. Någon bindning av ränte- och amorteringsfriheten till viss tidsperiod avses alltså icke längre skola tillämpas. Det förutsattes vidare i propositionen, att förslag om de nuvarande tilläggslånet slutliga reglering skall kunna föreläggas riksdagen snarast.

Avskrivningsbehovet för investeringsanslagen till tilläggslånet beräknades intill budgetåret 1949/50 efter 29 procent med hänsyn till att lånen löpte utan ränta och amortering under tio år. Någon direkt eller indirekt avskrivning av själva kapitalbeloppen skedde icke. Tillgängliga avskrivningsmedel anlätades i stället för årlig överföring till riksstatens inkomstsida, med belopp svarande mot en avkastning av 4 procent av de utlämnade tilläggslånet bokförda värde. Närmast av bokföringstekniska synpunkter infördes fr. o. m. budgetåret 1949/50 indirekt avskrivning med 100 procent (se prop. 181/1949 s. 7—9). Bostadsutredningen har alternativt till nuvarande avskrivningsregler berört möjligheten av att helt underlåta avskriv-

ningar på tillägglånen. I stället skulle förräntningskravet uppfyllas genom årliga anslag på driftbudgeten, varigenom skulle uppnås samma budgeteffekt som vid subventioner i form av årliga hyresbidrag. Utredningen har emellertid icke ansett sig böra framlägga något förslag i förevarande hänseende, väsentligen av det skälet, att den med hänsyn till den samhälls-ekonomiska balansen lämpliga fördelningen mellan skatter och lån vid givna totala statsutgifter icke påverkas av de avskrivningsregler, som tillämpas. Avskrivningsreglerna torde därför enligt utredningens mening böra fastställas huvudsakligen under hänsynstagande till det bokföringstekniskt lämpliga.

Riksräkenskapsverket samt fullmäktige i riksgäldskontoret och i riksbanken ha i sina yttranden över utredningens förslag förutsatt att lånen i sin helhet skola avskrivas. Riksräkenskapsverket har sålunda erinrat om att i den mån en investering helt eller delvis är oräntabel skall investeringen enligt gällande budgetsystem bliva föremål för omedelbar avskrivning till så stor del att avkastningen av hela investeringen motsvarar full förräntning av den icke avskrivna delen av investeringen.

Departementschefen har anfört följande.

Frågan om tidpunkten för återbetalning och förräntning av de föreslagna nya tillägglånen har i nuvarande läge lämnats helt öppen. Under sådant förhållande och på de skäl riksräkenskapsverket anfört förordar jag att avskrivningsbehovet beräknas efter gällande grunder. Mot att nu ändra avskrivningsbestämmelserna talar även den omständigheten att det framlagda förslaget om en utvidgning av ifrågavarande långivning givits endast provisorisk karaktär i avvaktan på att frågan om formen för ett generellt stöd omprövas. Avskrivningsanslaget å driftbudgeten torde sålunda böra beräknas till samma belopp som investeringsanslaget eller 50 miljoner kronor.

Utskottet. I likhet med departementschefen är utskottet av den uppfattningen, att avskrivningsbehovet i förevarande fall bör beräknas efter nu gällande grunder. Emellertid vill utskottet framhålla, att detta ställningstagande icke får betraktas som prejudicerande för den kommande behandlingen av de provisoriska tillägglånen i avskrivningshänseende. Utskottet tillstyrker alltså, att det mot investeringsanslaget till tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet svarande avskrivningsanslaget uppföres med 50 miljoner kronor.

Under erinran att riksdagen numera anvisat förenämnda investeringsanslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1951/52 under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar anvisa ett reservationsanslag av 50 000 000 kronor.

Stockholm den 30 november 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Gränebo, Iwar Anderson, Leander, Heiding, fröken Andersson, herrar Sundelin, Erik Gustaf Andersson, Lundqvist, Einar Persson, Edvin Thun, Bergman och Söderquist; samt

från a n d r a kammaren: herrar Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Svensson i Grönvik, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Åkerström, Thapper, fröken Elmén, herrar Birke, Wedén, fru Ericsson i Luleå, herrar Svensson i Alingsås och Hjalmarson.